

plinae sceleris immanitatem, cohibere disponentes, conjuges quibus fallente diabolo offensio tanta contigerat, decrevere non esse reconciliandos, callentes tutius esse, rationabili causa mutare permissum consulentis servi, quam irreverenter offendere in venerandum ac reverendum præceptum omnipotentis Dei. Quorum tamen vinculum conjugale nullo pacto dirumpi licet, quod, dicente Apostolo, non nisi morte alterius solvi potest. Semper enim et ille dicitur vir uxoris, et illa uxor viri. Hoc tantummodo audiant, ut a debito absoluti debitum non exigant, non reddant, de cætero uterque contineat, castus in incesti vita, incestus in sua vita. Propter idem fornicationis genus jussi sunt conjuges simili modo una continere. ii videlicet qui una proprios de aqua baptismatis filios acceperunt. Dictum est enim illos a Deo et contra Deum fornicari, qui, contempta obedientia, transgrediuntur mandata Dei. Mandatum Dei est: Ne cubaverit compater cum spirituali commatre. Unde in decretis Gregorii minoris scriptum reperitur (42): « Si quis spiritualement commatrem in conjugium duxerit, anathema sit. » Inde Ecclesiae obtinuit consuetudo ut qui cum tali cubare non abhorruerit, ut nefandi sceleris auctor a liminibus Ecclesiae arceri, et cunctorum assensu Christiana communione jubeatur privari. Si ergo pater et mater filii quem carnaliter genuerunt, spirituales profitendo pro eo exstiterunt genitores, mandato Dei, ex catholica consuetudine, ex decreto Patrum, non licet eos redire ad proprium torum. Si enim reconciliati fuerunt, inducentur in prædictæ perniciem fornicationis.

A Ad exaggerandam probationum contra positionem, adjicitis etiam dominum gloriosæ memoriæ Lanfrancum archipræsulem, de divortio casti et incestæ quod dicitis sensisse, quod sentitis celebrasse. Celebriter enim memoratur simile negotium inter matrem et filiam pro filia marito invicem contententes, coram eodem præsule nonnullis confidentibus episcopis exstitisse, matri quem sibi usurparat maritum filia episcoporum judicio ablatum fuisse, filia redditum fuisse. Et quidem, venerande Pater, idem venerandus antistes fecit quod debuit, sed non perfecit quod decuit. Quia enim quæstus erat filia de rapina matris, de fraude viri, dictante justitia, merito et raptrix rapina privanda erat, et quod suum erat, videlicet fraudulentus ei, quæ fraudem passa fuerat, restituendum erat. Quæ dum jure debito reparavit, fecit quod debuit. Quia vero quantitatem patrati facinoris per penitentiam non indicavit, nec qualitatem futuræ cautelæ per doctrinam insinuavit, non perfecit quod decuit. Decuerat enim eum propter excellentem peritiam, ne posteritati dubietatem relinqueret, ea terminasse, sed, querela terminata, maluit ea interminata relinquere, ne jura episcopi, ejus id intererat, videretur usurpare. Noverit gloriosa beatitudo vestra nos de hac sententia cum domno archiepiscopo nonnunquam sermonem habuisse, et pro amanda ejus humilitate, pro veneranda patientia, de eadem quia familiares ei assistebamus familiariter cum eo contulisse, et quod nobis objicitis quia sic eo tempore intelligebamus ei objecisse, quod vobis respondemus eum nobis respondisse.

(42) Gregor., Concil. Roman. iv, c. 4.

ANNO DOMINI MCXXIV....

ARNALDUS

S. PETRI VIVI SENONENSIS ABBAS

NOTITIA

(Gall. Christ. nov., tom. XII, pag. 138)

Arnaldus, al. *Ernaldus*, cujus electionem sic narrat Clarius testis oculatus: « Richerius archipræsul antequam moreretur vi Kal. Januarii 1096, mandavit fratribus monasterii S. Petri ut eo vivente eligerent et providerent sibi abbatem, quod et fecerunt, eligentes omnium minimum Arnaldum monachum, eique præsentaverunt. Cui ipse multis præsentibus quis esset intimavit, scilicet ex humili parentela et sanguine ortus quemque sic volebat vivere ut dignus esset regere commissos de quibus ipse unus volebat esse. » Hugonem comitem Trecensem et Constantiam ejus uxorem sibi demeruit anno 1103. Eodem circiter anno cum Daimberto archiepiscopo dissidium habuit (1) qui præter decessorum suorum morem monasterii ecclesias subjecit interdicio, qua de re non solum ad summum pontificem, sed et ad Hugonem Lugdunensem archiepiscopum querelas detulit, qui rem ad concilium Trevis secunda post octavas Pente-

(1) Baluz. *Miscell.*, tom. VI, p. 429, et seq.

costes feria habendum rejecit. Anno enim 1103 Romam profectus est Arnaldus, ibique a Paschali II privilegium amplissimum est consecutus iv id. Nov., pontificatus v. Insequenti in concilio Trecensi privilegii Sancti Petri confirmationem a Patribus obtinuit, et Gausbertum decanum cellæ Mauriacensis Casæ Dei monachum præceptis suis inobedientem et rebellem deponi fecit, et Petrum de S. Balderio e suis in eus locum substituit. Hæc autem malorum tessera fuit: nam inde redux abbas a Robertinis militibus instinctu Petri Armari qui iniquas cellæ Mauriacensi consuetudines imponebat comprehensus retrususque in carcerem in castro pagi Lenovicini Ventaduro, demum a Petro Claramontensi episc. liberatus est. Adstitit an. 1108 electioni Willelmi abbatis S. Remigii. Eodem anno præceptum obtinuit a Ludovico VI rege, ut prius concesserant Ludovici avus Henricus et Philippus pater. Anno 1109 Arnaldus decani Mauriacensis crudeli accepto facinore in Arverniam iterum concessit. Ibi in reum quæstionem moturus, acerbam patitur repulsam, facinorosis clam favente Arvernensi episcopo. Legatus apostolicus et Bituricensis archiepiscopus frustra invocati virum flectere nequiverunt, ut potius armis abbatem ejusque soc os obstinati Arverni strictisque ensibus insequerentur. Denique nullum aliud frenandis illis præter regis auctoritatem succurrit remedium. Regia itaque potentia fretus rebelles in ordinem coegit anno 1110. Beganio post exorto bello Arnaldus munivit burgum S. Petri vallo et sepe aliisque propugnaculis ad defensionem opportunis. Annis insequentibus longam et importunam cum abbatibus Molismensi et Reomensi licet quantumvis senio morbis et ærumnis confectus habuit de monasterii sui prædiis quibusdam quæ illi præter jus et æquum sibi vindicaverant. Villam tamen Pauliacum Widoni abbati Molismensi tradidit anno 1120. Eodem cum ad concilium Bellocacense pergeret, morbo oppressus Naudi resedit, Clariumque monachum nomine suo ad Cononem legatum transmisit. Dum ibi demoraretur, ab Alexandro Stephani comitis sacellano sacras excepti reliquias quas ab Arnulfo Balduini regis scriniario habuerat. Anno 1125 libros officii divinis ac sacræ lectioni deputatos describi et in optimum statum ordinari præcepit. Tandem exactis in regimine annis xxviii et mensibus quatuor, abbatiam dimisit an. 1124.

ARNALDI ABBATIS EPISTOLÆ.

I.

Ad Joscerannum Lingonensem episcopum. — De lite inter abbates S. Petri Vivi, Molismensem et S. Joannis Reomensis.

(Chron. S. Petri Vivi ap. Acherium, *Spicileg.* t. II, p. 482.)

Domino suo JOSCERANNO venerabili Lingonensium episcopo, frater ARNALDUS abbas monasterii Sancti Petri Vivi, sic crucem Domini portare ut ejus remigio valeat transfretare.

Manifestum est dignitati vestræ domnum archiepiscopum suas litteras in præterita synodo vobis misisse, et de injuriis a domno abbate Molismensi, et Rainardo de Monte Barro monasterio nostro illatis, justitiam vestram acclamasse. Vos autem diem placiti dum Senonas veniretis distulistis, ubi cum vobis præsentarer, tantum de Rainardo apud Retiacum diem posuistis. Quamvis autem debilitati corporis succumberem, tamen quasi in lectica me eo develi feci, sed iudice et responsore ibi non inventis pro male tractato me habui. Proinde ad vos denuo recurrimus ut nos justitia cassari non permittatis. Præterea de Retiacensi ecclesia quam Rainardum adhuc de nobis tenere, nec amisisse sperabamus, vestram misericordiam et hujus sanctæ synodi acclamamus, ut quid rectitudinis in ea monstrare poterimus in jus nobis dirigatis. Valete.

II.

Ad Bernardum abbatem S. Joannis Reomensis. — Ejusdem argumenti (ibid.).

Domno BERNARDO amico suo, monasterii Sancti Joannis Reomensis venerabili abbati, frater ARNAL-

DUS monasterii Sancti Petri Vivi Abbas salutem in Domino.

Si bene et vos et vestra valeatis, inde gaudemus. Cum enim præcipuum sit Domini mandatum, ut invicem diligamus, tamen vos et vestros inter amicos et confratres præcipuos accepimus. Verumtamen cum in synodo Lingonensi noviter habita, cui absens fuistis, clamores renovaremus, quos in anteriori synodo habuimus inter cætera de Retiacensi ecclesia quam Rainardus de nobis tenebat, justitiam domini episcopi invocavimus, a quo vos eam occupasse accepimus. Ex consulto itaque ejus, et Cassidentium vos super hac re convenimus, et ut benigne et charitative nostra dimittatis, vos admonemus. Si enim, quod absit! post firmatam inter nos et vos societatem ex industria occupastis nostra, hoc est, unde in nimiam admirationem vertitur. Et quia monachi vestri Trecis satis contumeliose nostris monachis dixerunt nos in synodo sine ratiocinatione mutua de persona vestra queriviam fecisse, id penitus abnegamus, et ut veridicos nos comprobetis, exemplar litterarum quas Lingonas misimus et vobis mittimus. Valete et nobis super hoc convenienter litteris respondete.

III.

Ad Ludovicum regem. — Rogat ut liceat sibi alio transferre leprosos.

(D. BOUQUET, *Recueil*, tom. XV, p. 339.)

LUDOVICO, magnifico Francorum regi, charissimo domino suo, ARNALDUS humilis abbas S. Petri Vivi cum omni grege sibi commisso, salutem et fideles orationes.